

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hrar-ulmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

ОДЛУКА

Датум усвајања: 10. јун 2012. године

Предмет бр. 26/08

Н. М. и остали

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању одржаном 10. јуна 2012. године,
уз присуство следећих чланова:

г. Марека НОВИЦКОГ, председавајућег
г. Пола ЛЕМЕНСА
гђе Кристин ЧИНКИН

Уз помоћ
г. Андреја АНТОНОВА, извршног службеника

Узевши у обзир изнад поменуто жалбу, уложену сагласно члану 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, одлучила је следеће:

I. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалба је уложена 4. јула 2008. године и уписана је истог дана. Током поступка пред Комисијом, жалиоце је заступала гђа Дајана Пост, адвокатица из Сједињених Држава.
2. У погледу поступка до доношења одлуке Комисије 31. марта 2010. године, Комисија упућује на процедуралне кораке наведене у тој одлуци (§§ 10-19). У тексту који следи поновљени су само најрелевантнији кораци и дат је опис процедуралних корака који су предузети након доношења горенаведене одлуке.
3. Одлуком од 5. јуна 2009. године Комисија је прогласила жалбу делимично прихватљивом, а делимично неприхватљивом.

4. Дана 23. октобра 2009. године, напоменувши да је Административно наређење бр. 2009/1 за спровођење Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 о оснивању Саветодавне комисије за људска права донето од стране СПГС-а 17. октобра 2009. године, Комисија је позвала УНМИК да достави коментаре у вези са утицајем тог Административног наређења на овај предмет. Дана 30. октобра 2009. године, Комисија је позвала жалиоце да доставе коментаре на исто Административно наређење.
5. Дана 18. јануара 2010. године, Комисија је примила одговор СПГС-а на своје писмо од 30. октобра, а 16. марта 2010. године, Комисија је примила додатне информације од жалилаца.
6. Дана 31. марта 2010. године, Комисија је прогласила жалбу неприхватљивом, узевши у обзир Административно наређење бр. 2009/1 (видети §§ 20-22 доле у тексту). Комисија је посебно закључила да делови жалбе који се односе на повреду материјалног права спадају *prima facie* у оквир процеса Уједињених нација поводом тужбених захтева трећих страна (видети § 23 доле у тексту) те се стога сматрају неприхватљивим. Такође је напоменула да су делови жалбе који се односе на повреду материјалног права и делови жалбе који се односе на повреду процесних одредби толико међусобно повезани да би било вештачки раздвојити их. Из тог разлога је сматрала да је цела жалба неприхватљива.
7. Комисија је у својој одлуци применила правило 49 свог Пословника, којим је предвиђено да Комисија решава питања која нису регулисана овим Пословником. Комисија је одлучила да жалиоци могу захтевати од Комисије да поново покрене поступак када процес УН поводом тужбених захтева трећих страна буде окончан. Комисија је навела да ће тада одлучити, на основу информација које су јој доступне, да ли да прихвати такав захтев или не.
8. Дана 7. октобра 2011. године, жалиоци су обавестили Комисију да је процес УН у погледу тужбених захтева трећих страна окончан одлуком којом су њихови захтеви проглашени ненаплативим. Жалиоци су у истом допису затражили од Комисије да поново покрене свој поступак.
9. Дана 10. новембра 2011. године, Комисија је СПГС-у проследила захтев жалилаца за поновно покретање поступка.
10. Дана 31. јануара 2012. године, СПГС је доставио примедбе УНМИК-а на захтев жалилаца за поновно покретање поступка.
11. Дана 9. фебруара 2012. године, Комисија је затражила од жалилаца да доставе коментар на УНМИК-ов одговор од 31. јануара 2012. Жалиоци су послали свој одговор 13. фебруара 2012. године.
12. Дана 15. фебруара 2012. године, Комисија је проследила одговор жалилаца УНМИК-у, како би СПГС доставио додатне коментаре на овај предмет.
13. Дана 30. марта 2012. године, УНМИК је доставио додатне коментаре.
14. Дана 8. маја 2012. године, Комисија је од УНМИК-а затражила додатне информације. Дана 4. јуна 2012. године, УНМИК је послао свој одговор.

15. Дана 9. маја 2012. године, Комисија је жалиоцима проследила УНМИК-ове коментаре од 30. марта 2012. године. Дана 14. маја 2012. године, жалиоци су доставили свој одговор.

II. ЧИЊЕНИЦЕ

16. Жалиоци су 143 члана ромских, ашкалских и египатских заједница на Косову који јесу, или су били, становници пет УНМИК-ових административних кампова за интерно расељена лица (ИРЛ) широм северног дела Митровице. Сви жалиоци тврде да су претрпели тровање оловом и друге здравствене проблеме по основу загађености тла на локацијама кампова због њихове близине пећима за топљење и рударском-топионичарском басену Трепча и/или због уопштено лоше хигијене и животних услова у камповима.
17. За кратак преглед чињеница које су повезане са овим догађајима и накнадном истрагом, Комисија упућује на своје одлуке од 5. јуна 2009. године (§§ 1-13) и 31. марта 2010. године (§§ 1-7).
18. Дана 10. фебруара 2006. године, жалиоци су поднели захтеве за надокнаду штете у оквиру процеса УН у погледу тужбених захтева трећих страна (видети § 27 доле у тексту).
19. Дана 25. јула 2011. године, помоћница Генералног секретара УН-а за правна питања обавестила је жалиоце о својој одлуци да прогласи захтеве ненаплативим. Она је навела да, сходно члану 29 Конвенције о привилегијама и имунитетима Уједињених нација из 1946. године (видети § 27 доле у тексту), процес УН у погледу тужбених захтева трећих страна предвиђа надокнаду штете само у вези са „захтевима приватно правног карактера“, док се захтеви жалилаца односе на „наводне распрострањене ризике по здравље и животну средину који настају у контексту лоше безбедносне ситуације на Косову“.
20. Треба напоменути да је сличне захтеве поднело 864 чланова ромских, ашкалских и египатских заједница 9. октобра 2009. године, од којих је све заступала фирма „Ли Деј & ко“ /Leigh Day & Co/, адвокатска канцеларија из Уједињеног краљевства.
21. Дана 25. јула 2011. године, помоћница Генералног секретара УН-а за правна питања послала је писмо фирми „Ли Деј“ исте садржине као и њено писмо послато жалиоцима истог дана (видети § 19 горе у тексту).
22. Дана 16. новембра 2011. године, из фирме „Ли Деј“ послали су „правно мишљење“ помоћници Генералног секретара УН-а у коме су критиковали основе за њену одлуку и захтевали разматрање меритума захтева њихових клијената. Комисија није упозната са реакцијом УН-а на ово правно мишљење (видети такође § 31 доле у тексту).

III. ЗАХТЕВ ЗА ПОНОВНО ПОКРЕТАЊЕ ПОСТУПКА ПРЕД КОМИСИЈОМ

23. Жалиоци захтевају поновно покретање поступка пред Комисијом, како би Комисија могла да настави своје разматрање меритума њихове жалбе.

IV. РЕЛЕВАНТАН НОРМАТИВНИ ОКВИР

24. Чланови 2.1, 2.2 и 2.3 Административног наређења УНМИК-а бр. 2009/1 од 17. октобра 2009. године за спровођење Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 о оснивању Саветодавне комисије за људска права гласе овако:

„2.1. У било којој фази поступка пред Саветодавном комисијом по жалби везаној за повреду људских права, Саветодавна комисија мора да размотри сва питања која се односе на прихватљивост жалбе пре разматрања меритума.

2.2. “Свака жалба која је или може у будућности да постане предмет процеса или поступка УН поводом тужбених захтева трећих страна, на основу члана 7 измењене и допуњене Уредбе УНМИК-а бр. 2000/47 о статусу, привилегијама и имунитету КФОР-а и УНМИК-а и њиховог особља на Косову, од 18. августа 2000. године, сматра се неприхватљивом зато што су процес УН поводом тужбених захтева трећих страна и поступак на основу члана 7 Уредбе бр. 2000/47 расположива средства у складу са чланом 3.1 (Уредбе бр. 2006/12).

2.3 Коментари о меритуму наводне повреде људских права износе се тек након што Саветодавна комисија заврши своје већање о прихватљивости те жалбе и донесе одлуку о њој. Уколико питања прихватљивости жалбе буду покренута у било ком тренутку након што Саветодавна комисија донесе одлуку о прихватљивости жалбе и започне разматрање о меритуму, Саветодавна комисија је дужна да прекине своје већање о меритуму све док питање прихватљивости жалбе не буде у целости поново разматрано и изнова решено.“

25. Члан 5 Административног наређења бр. 2009/1 предвиђа да ниједна жалба уложена Комисији неће бити прихватљива „ако је Секретаријат Саветодавне комисије прими после 31. марта 2010. године.“

26. Члан 6 предвиђа да Административно наређење бр. 2009/1 ступа на снагу 17. октобра 2009. године, односно на дан његовог доношења, и да „ће се примењивати на све жалбе уложене Саветодавној комисији, укључујући жалбе које су тренутно на чекању пред Саветодавном комисијом“.

27. Процес УН поводом тужбених захтева трећих страна споменут у члану 2.2 представља предмет резолуције Генералне скупштине Уједињених нација 52/247 од 17. јула 1998. године о „одговорности према трећој страни: временска и финансијска ограничења“ (A/RES/52/247). Овом резолуцијом спроводи се члан 29 Конвенције о привилегијама и имунитетима Уједињених нација, усвојене од стране Генералне скупштине УН-а 13. фебруара 1946. године, који гласи овако:

„Члан 29. Уједињене нације омогућавају одговарајуће врсте поравнања у:

(a) споровима који проистичу из уговора или другим споровима приватно правног карактера у којима су Уједињене нације једна од страна;

(б) споровима који се тичу било ког службеника Уједињених нација који, због свог службеног положаја, ужива имунитет, ако имунитет није укинут од стране Генералног секретара.“

28. У члану 7 Уредбе УНМИК-а бр. 2000/47 од 18. августа 2000. године о статусу, привилегијама и имунитету КФОР-а и УНМИК-а и њиховог особља на Косову, који је наведен у члану 2.2 Административног наређења бр. 2009/1 стоји следеће:

„Тужбени захтеви трећих страна због губитка или оштећења имовине или због личне повреде, болести или смрти које су изазвали КФОР, УНМИК или њихово особље или које им се могу директно приписати, а које нису последица „оперативних потреба“ било ког од присутних актера, решавају комисије за тужбене захтеве које оснивају КФОР и УНМИК, на начин који је прописан.“

V. ПРАВО

A. Да ли је завршен процес УН у погледу тужбених захтева трећих страна

а) Поднесци страна

29. У својим коментарима од 31. јануара 2012. године, СПГС напомиње да жалиоци оспоравају одлуку помоћнице Генералног секретара од 25. јула 2011. године и да су неки од њих, које такође заступа фирма „Ли Деј & ко“, чак поднели поднеске у ту сврху. СПГС тврди да се стога чини да жалиоци нису исцрпили све расположиве начине оспоравања одлуке којом су њихови захтеви проглашени ненаплативим.

30. У својим коментарима од 30. марта 2012. године, СПГС напомиње да у овом предмету може бити најмање 24 жалиоца које истовремено заступа фирма „Ли Деј & ко“ у одвојеном поступку процеса УН поводом тужбених захтева трећих страна. СПГС тврди да, пошто фирма „Ли Деј“ и даље преговара, од 16. новембра 2011. године, са помоћницом Генералног секретара УН-а у вези са овим предметом, захтев жалилаца за поновно покретање поступка не може се наставити услед неисцрпености, бар што се тиче ова 24 појединца за које се чини да су заступљени у оба предмета.

31. У својим коментарима од 4. јуна 2012. године, СПГС наводи да није упознат са постојањем одговора Уједињених нација на правно мишљење фирме „Ли Деј“ од 16. новембра 2011. године.

32. Жалиоци тврде да је процес поводом тужбених захтева трећих страна окончан одлуком помоћнице Генералног секретара од 25. јула 2011. године, којом су њихови захтеви проглашени ненаплативим.

б) Процена Комисије

33. Према члану 2.2 Административног наређења бр. 2009/1, свака жалба „која јесте или убудуће може постати“ предмет процеса и поступка УН поводом тужбених захтева трећих страна и сходно члану 7 Уредбе УНМИК-а бр. 2000/47, сматраће се неприхватљивом.
34. Ова одредба не спречава разматрање жалбе која је била предмет процеса УН поводом тужбених захтева трећих страна када се тај процес оконча.
35. Није спорно да је помоћница Генералног секретара УН-а, у својој одлуци од 25. јула 2011. године, прогласила захтеве жалилаца ненаплативим. Комисија сматра да је таквом одлуком окончан процес УН поводом тужбених захтева трећих страна, те да се он стога мора сматрати завршеним.
36. Тачно је да су неки од жалилаца, које такође заступа фирма „Ли Деј & ко“ у процесу поводом тужбених захтева трећих страна, оспорили одлуку помоћнице Генералног секретара УН-а. Међутим, СПГС није навео да је било каква радња предузета по том поднеску. Да би био усвојен УНМИК-ов аргумент да процес поводом тужбених захтева трећих страна још увек није окончан, требало би да он покаже да постоји бар шанса да писани поднесци 24 жалилаца (и других подносилаца захтева) могу довести до преиначења одлуке од 25. јула 2011. године. Комисија је мишљења да УНМИК није показао да се процес поводом тужбених захтева трећих страна може поново покренути, а поготово не то да се одлука од 25. јула 2011. године може преиначити. Стога поднесци клијената фирме „Ли Деј & ко“ не утичу на закључак да је процес поводом тужбених захтева трећих страна окончан.

Б. Да ли постоји правна препрека за поновно покретање поступка пред Комисијом

а) Поднесци страна

37. У својим поднесцима од 31. јануара 2012. године, СПГС је критиковао како је Комисија применила правило 49 свог Пословника у одлуци од 31. марта 2010. године по овом предмету (видети § 6 горе у тексту). Комисија је мишљења да се може сматрати да СПГС тврди да се Комисији не може уложити ниједна нова жалба после 31. марта 2010. године, што је крајњи рок за подношење жалби утврђен чланом 5 Административног наређења бр. 2009/1, и да Комисија не треба да омогући захтевање поновног покретања поступка након овог крајњег рока. Правилу 49 је предвиђено да питања која нису регулисана Пословником решава Комисија. СПГС тврди да самим пословником не може бити креиран нов поступак који није предвиђен Уредбом УНМИК-а бр. 2006/12, којом је Комисија основана. У члану 18 те Уредбе наведено је да Комисија усваја пословник. Међутим, СПГС тврди да се ова одредба може разумети само тако да се њома даје овлашћење Комисији да усвоји правила која регулишу поступак, као што је утврђено у Уредби и додатним Административним наређењима. Овом одредбом није дозвољено креирање новог поступка који није у складу са духом и намером Уредбе или Административних наређења донетих под том Уредбом. Дозволивши подношење захтева за поновно разматрање након крајњег датума утврђеног Административним наређењем бр. 2009/1, Комисија је усвојила став који није у складу са Административним наређењем.

38. Жалиоци позивају Комисију да следи своју одлуку од 31. марта 2010. године. Они тврде да не постоји препрека неприхватљивости или неподобности која би спречила потпуно испитивање предмета након окончања процеса УН поводом тужбених захтева трећих страна.

б) Процена Комисије

39. Члан 5 Административног наређења бр. 2009/1 предвиђа да ниједна жалба уложена Комисији неће бити прихватљива „ако је Секретаријат Саветодавне комисије прими после 31. марта 2010. године.“

40. Ова одредба се примењује на нове жалбе. У овом предмету, жалиоци траже поновно покретање поступка започетог 2008. године.

41. Као што је Комисија закључила у својој одлуци од 31. марта 2010. године, прогласивши жалбу неприхватљивом на основу члана 2.2 Административног наређења бр. 2009/1, „последича проглашења жалбе неприхватљивом на основу неисцрпености доступног правног лека у принципу је само одложиве природе, а не неопозиве. То значи да жалилац може поново поднети своју жалбу када сви неопходни процеси буду завршени“ (§ 51). Комисија је такође узела у обзир постојање крајњег рока за нове жалбе и сматрала је да би строга примена члана 5 Административног наређења бр. 2009/1 у случају жалилаца имала неприхватљиве последице:

„... ако се од жалилаца тражи да поново поднесу жалбу након окончања процеса УН поводом тужбених захтева трећих страна, они ће увек прекорачити рок за подношење нових жалби, односно 31. март 2010. године. У том случају би захтев за пролажење кроз процес УН поводом тужбених захтева трећих страна заправо укинуо жалбу без могућности да је жалиоци поново поднесу Комисији, упркос чињеници да је, као што је Комисија закључила 4. јуна 2008. године, жалба била прихватљива према регулаторном оквиру применљивом када је она била поднета. Такав резултат би представљао увреду основних појмова правде“ (§ 47).

42. Комисија потврђује такав став. Она закључује да, пошто је процес УН поводом тужбених захтева трећих страна завршен, жалиоци могу захтевати од Комисије да поново покрене поступак започет 2008. године, а да при том крајњи рок, 31. март 2010. године, не представља препреку наставку разматрања њихове жалбе.

43. Примедба СПГС-а се стога одбацује.

44. Није установљена ниједна друга препрека поновном покретању поступка.

45. Комисија стога прихвата захтев жалилаца.

В. Опсег поново покренутог поступка

а) Поднесци страна

46. СПГС тврди да, ако Комисија буде одлучна у томе да поново покрене поступак, она треба да узме у обзир опсег свог мандата. Према члану 1.2

Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, Комисија може да разматра једино жалбе које се односе на наводна кршења људских права од стране УНМИК-а. Њен мандат не укључује разматрање поступака, пропуста или одлука од стране било ког другог органа Уједињених нација, укључујући Генералну скупштину.

б) Процена Комисије

47. Комисија признаје да је њен мандат ограничен на разматрање жалби усмерених против УНМИК-а, у вези са поступцима и пропустима који се приписују УНМИК-у. Она закључује да жалба јасно лежи унутар њеног мандата, као жалба која се тиче наводног кршења људских права од стране УНМИК-а.

48. Жалиоци су од Комисије тражили да поново покрене жалбу у њеној целости; Комисија ће стога наставити са разматрањем меритума целе жалбе онакве каква јој је првобитно поднета.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

ОДЛУЧУЈЕ ДА ПОНОВО ПОКРЕНЕ ПОСТУПАК И ДА НАСТАВИ СА РАЗМАТРАЊЕМ МЕРИТУМА ЖАЛБЕ.

Андреј АНТОНОВ
Извршни службеник

Марек НОВИЦКИ
Председавајући